

8. Книга о живописи мастера Леонардо да Винчи. Живописца и скульптора Флорентийского. – Ч. 3. – М., 1934.
9. Лабунская В. А. Введение в психологию невербального поведения / В. А. Лабунская. – Ростов н/Д, 1994.
10. Лабунская В. А. Интерпретация и коррекция невербального поведения в общении / В. А. Лабунская // Эмоциональные и познавательные характеристики общения. – Ростов н/Д, 1990.
11. Аллан Пиз Язык телодвижений. Как читать мысли окружающих по их жестам / Аллан Пиз. – Изд.: Эксмо, 2003.
12. Хорст Рюкле. Язык телодвижений для менеджменов / Хорст Рюкле. – Изд. : Интерэксперт, 2005.

Ковальчук Г. В., Нікуліна І. Я. Облік екстралінгвістичних особливостей усного мовлення в процесі навчання іноземних учні.

Особливості розмовної мови визначаються її тісним зв'язком з ситуацією. Комунікативний акт в розмовній мові характеризується тісною взаємодією вербальних і невербальних компонентів. Тісний контакт розмовної мови з мовою жестів дозволяє говорити про скоординованість двох кодів – вербального та візуального, про активну взаємодію жестової та розмовної граматики.

Ключові слова: екстралінгвістичні фактори, вербальне і невербальне спілкування.

Kovalchuk G. V, Nikulin I. J. Accounting extralinguistic features of speech in the training of foreign students.

Many language features colloquially defined its close cohesion with the situation. Communicative act colloquially characterized by close interaction of verbal and nonverbal (cruel mimic) components. Close contact with the colloquial language of gestures suggests coordination and mutual adaptation of two codes – verbal and visual, gestural interaction of active and conversational grammar .

Keywords: extralinguistic factors, verbal and nonverbal communication.

УДК 37.091.12:36 – 051]:34

Ковчина І. М.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
(м. Київ, Україна)

**МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
У МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ПРАВОВИХ УМІНЬ
У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**

У статті розглядається модернізація системи забезпечення правових умінь під час професійної підготовки у вищому навчальному закладі у студентів спеціальності “соціальний педагог”. У статті подається поняття тлумачення “право” правовиків і педагогів, розглядаються найбільш оптимальні з них.

Ключові слова: модернізація, соціальний педагог, європейська інтеграція, правові уміння.

На сьогодні процес модернізації системи навчання правових умінь студентів, що відбувається в Україні задля її входження в європейський простір, вимагає інтеграції всіх елементів системи освіти. Це стосується передусім вищої педагогічної освіти, оскільки саме вона покликана забезпечити суспільство висококваліфікованими кадрами, які реалізовуватимуть державну політику, спрямовану на розкриття інтелектуального, духовного потенціалу нації, розвиток вітчизняної науки, техніки і культури на рівні світових досягнень. “Головна мета української освіти створити умови для розвитку і

самореалізації кожної особистості, формування покоління, здатного навчатися впродовж життя, створювати і розвивати цінності громадянського суспільства”, – зазначає В. П. Андрущенко.

Даним питанням в українській наці на сьогодні займаються І. М. Ковчина (підготовка студентів до соціально-правового захисту населення), М. В. Черненко (особливості галузевого законодавства в соціальній роботі) [2], С. В. Пасічніченко (навчання адміністративному законодавству студентів – майбутніх соціальних працівників) та інші.

Основний виклад матеріалу. Необхідними для розвитку держави і суспільства є пошук способів удосконалення зняряддя виробництва, тобто засобів соціально-правового виховання [1]. Воно, як і держава, виникло завдяки необхідності управляти соціальними процесами. Цим і зумовлюється нагальна потреба у соціально-правовій просвіті дітей, підлітків, студентів, яка сприятиме удосконаленню українського суспільства. Зокрема, право соціальне включає в себе права людини, права нації, права народу, права об'єднань, права інших груп, права людства. Ці ланки об'єднуються у житті суспільства, допомагають його становленню і розвитку.

Успішній модернізації системи підготовки педагогічних кадрів, зокрема соціальних педагогів, сприятиме врахування результатів у галузі навчання соціально-правовому захисту дітей, молоді та їхніх сімей, яке з'ясує переваги й особливості підготовки фахівців та виявляє можливості доцільного застосування інноваційної практики. Недооцінка важливості підготовки соціальних педагогів та соціальних працівників з боку соціально-правового захисту населення, особистості, спричинює серйозні наслідки, безпосередньо пов'язані з обмеженням можливостей спеціалістів у подальшому трудовому житті, що негативно впливає на суспільний розвиток. І головним, пріоритетним напрямком повинна стати що первинна професійна підготовка в Україні, яка є справою державної політики, особистісно орієнтовною, безоплатною та обов'язковою для кожного громадянина.

Тому підготовка кадрів із соціальної педагогіки та їх навчання соціально-правовому захисту особистості через вивчення основ законодавства належить до пріоритетних напрямів вищої освіти. Значний інтерес у цьому зв'язку становлять методологічні засади формування у майбутнього соціального педагога правових умінь.

Проблема людини, співвідношення реального та бажаного у соціальному житті здавна турбували людей. Вона стоїть у центрі вивчення суспільних наук, є предметом дослідження природничих дисциплін. Все більшу актуальність та першочергове значення набувають аналіз та обґрунтування взаємозв'язку цих співвідношень у сучасну епоху людського розвитку.

Сутність та життєдіяльність людини надзвичайно багатогранна, але головним в її основі є питання про взаємозв'язок внутрішніх та зовнішніх соціальних відносин. В його вирішенні є дві сторони: по-перше, розкриття соціальної обумовленості людини та, по-друге, вивчення зворотної взаємодії соціально-детермінованих зв'язків людини на її суспільну, матеріальну та духовну діяльність, багатоманітні суспільні відносини та функції. Реалізація цих проблем має не тільки наукове, теоретичне значення, але й велике практичне, що дозволяє суспільству більш доцільно використовувати та формувати соціальні потенції людини.

У кожній державі, як і в кожному житті людини є такі періоди, коли їй потрібна допомога іншої людини, групи людей, цілого суспільства. І в цій ситуації особливу роль можуть відіграти як окремі соціальні інститути, так і окремі спеціалісти, серед яких соціальний педагог та соціальний працівник посідають особливе місце. Суспільна потреба у таких фахівцях сьогодні незаперечна.

Водночас потрібно добре усвідомлювати, що лише професійно грамотний спеціаліст може вирішувати ті складні, суперечливі й болючі проблеми, які назріли у молодій

державі, що переживає кризовий період свого становлення. Соціальний педагог повинні зосередити зусилля на проблема найбільш болючих і тривожних: як допомогти кризовій сім'ї, дітям-сиротам, дітям та молоді, схильними до наркоманії, тютюнопаління, правопорушень, дітям та молоді з особливими потребами; ефективніше допомогти молодому поколінню не лише самореалізуватися, самовдосконалюватися, а й усвідомлювати свою роль у створенні і наповненні творчим змістом того соціуму, в якому їм жити і сьогодні, і завтра.

Призначення педагога полягає у тому, що він персоніфікує соціальне середовище, актуалізує та подає найбільш суттєві зв'язки та відношення, що склалися у суспільстві, у концентрованій та наявній формі. Завдяки освіті людина дозволяє собі розширити міру соціальності як по горизонталі, так по вертикалі людського виміру. Вона надала передумови для ідентифікації себе у часі і просторі, умови для діалогу між поколіннями, примноженні та передачі людських здібностей. І тільки завдяки освіті вдається досягнути гармонії між вродженими та набутими сутностями. Отже, однією із цілей освіти повинно бути навчання тому, що життя є цінністю і ніхто не має права відібрати у іншого цю цінність.

Важливою складовою навчання у вищому навчальному закладі є право. Звертаючись до юридичного словника за редакцією В. Г. Гончаренка знаходимо його тлумачення: "Система наявних у даному суспільстві правових доктрин і цінностей та сформована на цій основі система загальнообов'язкових правил поведінки, встановлених або санкціонованих державою...Право є принциповим показником становища особи в суспільстві й державі та у зв'язку з цим визначальним критерієм оцінки рівня демократії даної держави". Загальновідомо, наскільки людина володіє правовими знаннями, настільки вона вільно почуває себе у суспільстві. І не потрібно доказів того, що правопорушники володіють знаннями кримінального та адміністративного кодексів, але все одно попадають за ґрати. Вважаємо, що ці люди володіють тільки тими знаннями, які потрібні їм саме у поточній ситуації їхнього життя і не володіють іншою інформацією – де і як навчатися та потім знайти достойну роботу. Це свідчить про поєднання правових та освітніх знань. Отже ми повернулися до тріади – "людина–освіта–право" і вона замкнула коло поняття соціально-правовий захист населення.

Для повноти наукового викладу термінологічних понять вважаємо за необхідне звернутися до супутніх. Такими є "особа" "правосвідомість". Кожен з них доповнює основне: особа доповнює поняття людина, правосвідомість – право.

Тлумачення терміну "особа" знаходимо і у юридичному, і у психологічному, і у педагогічному словниках. В юриспруденції особою визначається людина, особистість; суб'єкт громадянських правовідносин. Вирізняють особу фізичну та особу юридичну, дієздатну особу та недієздатну. Майбутній фахівець соціально-правового захисту населення повинен знати різницю, тому що від такої інформації залежить правильність надання певної консультації.

Для підготовки соціальних педагогів до навчання праву найбільш близьким є визначення особи як особистості, подане у короткому енциклопедичному словнику соціальної роботи, виданому під керівництвом В. П. Андрущенка. Авторський колектив тлумачить цей термін як стійку систему соціально значимих рис, що характеризують індивіда, продукт індивідуального і суспільного розвитку. Індивід стає особистістю у процесі його соціалізації, освоєння ним соціальних функцій, ролей, включення в соціальні відносини. Те, що на перший погляд здається "природними" якостями людини, наприклад, риси характеру, насправді є закріпленням в особистості суспільних вимог до її поведінки.

Ми вважаємо, що повинні розглянути таких два поняття як соціальний захист та правовий захист, виявити в них спільне та відмінне.

Термін соціальний захист в юриспруденції сьогодні тотожний соціальному забезпеченню. Це є система забезпечення та обслуговування престарілих та

непрацевдатних громадян, а також сімей, де є діти. В Україні система соціального захисту включає пенсії, допомоги працюючим під час тимчасової непрацевдатності, у зв'язку з вагітністю й пологами та ін., багатодітним і самотнім матерям, малозабезпеченим сім'ям, у яких є діти; утримання й забезпечення престарілих та інвалідів у будинках-інтернатах, протезування; професійне навчання та працевлаштування інвалідів; пільги інвалідам та багатодітним матерям.

Найважливішим завданням сучасної вищої школи є підготовка компетентного, гнучкого, конкурентноспроможного спеціаліста, який здатний досягати визначених цілей в різних соціокультурних ситуаціях. При зниженні соціального інтересу можливі різні варіанти життєвого стилю особистості, які повинні модулюватися рівнем домагань і мотивацією досягнення. У них виявляється незадоволена потреба в залежності, яка викликає інтерес до оточуючих, і знижений соціальний інтерес, що формує внутрішню конфліктну особистісну структуру.

Розбудова незалежної України потребує змін в структурі системи освіти з метою відтворення інтелектуального потенціалу народу. Помітно зростає потреба суспільства в людях, які вміють нестандартно мислити, можуть вносити нову якість в соціальне і економічне життя країни, в культуру народу. Молодій державі потрібні енергійні, талановиті люди, які можуть ставити і творчо розв'язувати не лише поточні завдання, а й такі, що відносяться до майбутнього. Розв'язати ці питання покликана система освіти, яка повинна забезпечити фундаментальну наукову, професійну та практичну підготовку, здобуття громадянами освітньо-кваліфікаційних рівнів відповідно до їх покликань, інтересів і здібностей, удосконалення наукової та професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації.

За умов модернізації системи вищої освіти у контексті європейських інтеграційних процесів серед головних завдань освітніх закладів на даному етапі розвитку суспільства висувається завдання розвитку здібностей особистості, її творчого становлення, потреби у навчанні і умінні самоудосконалюватися. Освітні заклади повинні створювати сприятливі умови для вивчення правових дисциплін. Адже держава створює всі умови громадянам України для реалізації їх права на здобуття освіти.

Висновки. Сьогодні, коли підписано асоціацію з Європейським союзом, є можливість для України інтегрувати найбільш оптимальні засоби навчання соціальних педагогів у вищій школі та модернізувати їх підготовку, особливого значення надається підвищенню рівня знань із права у дітей та молоді, від яких у майбутньому залежать професійна працевдатність, надійність та довголіття.

Подальшими науковими розробками у даному контексті можуть бути: модернізація системи правової освіти в Україні, проблеми оптимізації та інтеграції національного галузевого законодавства до міжнародної законодавчої бази тощо

Використана література:

1. Лозовецька В. Т. Підготовка вчителя в сучасних умовах професійної діяльності як креативної особистості / В. Т. Лозовецька ; ред. М. Т. Мартинюк // зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань : ПП Жовтий О.О., 2011. – С. 143-150. (0,5 д.а.).
2. Черненко М. В. Основи галузевого законодавства в соціальній роботі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальностей “соціальна педагогіка”, “соціальна робота” / М. В. Черненко ; за заг. ред. докт. пед. наук, проф. І. М. Ковчиної. – К. : НПУ, 2011. – 149 с.

Ковчина И. М. Модернизация системы обеспечения у будущего социального педагога правовых умений в контексте европейской интеграции.

В статье рассматривается модернизация системы обеспечения правовых умений во время профессиональной подготовки в высшем учебном заведении у студентов специальности “социальный педагог”. В статье обсуждается понятие “право”, которые дают юристы и

педагоги, выявляются наиболее оптимальные. Подчеркивается, что термин “социальная защита” в юриспруденции есть синонимичным термину “социальное обеспечение”, а это является системой обеспечения и обслуживания престарелых и нетрудоспособных граждан, а также семей, в которых имеются дети.

Ключевые слова: модернизация, социальный педагог, европейская интеграция, правовые умения.

Kovchina I. M. Modernization of the system of providing for the future social teacher of legal abilities in the context of European integration.

The article discusses the modernization of the system of ensuring students' (speciality “social worker”) legal skills during training at the high school. The article discusses the concept of “right” of legal professionals and educators, and identifies the most appropriate one. It is emphasized that the term “social protection” in jurisprudence is synonymous with the term “social security”, which is a system of support and care for the elderly and disabled citizens, and families with children.

Keywords: modernization, social teacher, European integration, legal abilities.

УДК 37.091.12.011.3 – 051:5(73)

Козолуп М. С.
Львівський національний університет імені Івана Франка
(м. Львів, Україна)

ЗАСТОСУВАННЯ ЖАНРОВО-БАЗОВАНОГО ПІДХОДУ ДО АКАДЕМІЧНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В УНІВЕРСИТЕТАХ США

Стаття присвячена вивченню особливостей застосування жанрово-базованого підходу до формування академічної комунікативної компетенції у студентів природничого профілю в університетах США. У роботі визначено основні теоретичні засади жанрово-базованого підходу до комунікативної підготовки студентів у американській педагогіці; розглянуто практичні аспекти застосування цього підходу до дисциплінарно-академічної комунікативної підготовки студентів природничих спеціальностей у ВНЗ США; проаналізовано можливості запозичення та адаптації американського досвіду на ґрунті вищої освіти України.

Ключові слова: жанрово-базований підхід, академічна комунікативна компетенція, дисциплінарно-академічна комунікативна підготовка студентів.

У сучасному глобалізованому освітньому, науковому та фаховому середовищі здатність до ефективної комунікації є одним із найважливіших показників сформованості необхідного комплексу ключових компетенцій фахівця. Комунікативна компетенція становить базу для формування загальнонаукових, професійних та соціальних компетенцій, адже вдосконалення навичок спілкування розвиває у студентів здатність до критичного мислення, оцінки реальності, аналізу та структурування наукових ідей, встановлення зв'язків між теоретичними концепціями та емпіричним досвідом, вміння формулювати та відстоювати власні наукові погляди. Сформована комунікативна компетенція – це ключ до академічної успішності студента, кар'єрного зростання фахівця, а також передумова соціальної реалізації індивіда. Ця компетенція передбачає володіння низкою знань, умінь і навичок, таких як знання про мовні засоби та правила їх застосування; вміння використовувати такі засоби відповідно до цілей, часу, середовища спілкування, а також статусу комунікантів; здатність добирати стратегії власної мовленнєвої поведінки до відповідних ситуацій соціальної комунікативної взаємодії